

1944, október 9. [Banská Bystrica.] — Situačné hlásenie zástupcu veliteľa 1. čs. armády gen. J. Goliana o zastavení nemeckého útoku a o zlepšení vojenskej situácie, zaslané rádiatelegraficky hlavnému veliteľovi gen. S. Ingrovi do Londýna.

VI 100979/44¹

Náš protiútok na smere Zvolen—Sv. Kríž sa podaril. Nemci sú prinútení k ústupu.

Situácia Zvolena zlepšená, priame nebezpečie mu toho času nehrozí.

Protiútoky v priestore Kremnica boli tiež úspešné.

Naša celková situácia už nie je beznádejná. Zvolen a B. Bystrica sa budú brániť. 2. brigáda do 10. 10. 1944 bude tu.

Ubránime sa.

Ley.

SÚA Praha. PMR-L, sign. Slov. nár. rada. Odpis. Strojopisný priepis.

1944, október 9. Bratislava. — Slovensko-nemecká dohoda o zásobovaní nemeckého wehrmachtu na Slovensku.

- I. Na zásobovanie nemeckého wehrmachtu nasadeného na Slovensku slovenská vláda
 - a) dá k dispozícii potrebné krajinské platidlá,
 - b) postará sa o nasledujúce bližšie opísané vecné výkony.
- II. Príslušná úradovňa nemeckého wehrmachtu požiada slovenskú vládu (ministerstvo financií) o potrebné krajinské platidlá mesačne do 25. každého mesiaca.

Slovenské ministerstvo financií uvoľní tieto sumy najneskoršie do 1. nasledujúceho mesiaca na žirovom účte ústrednej pokladnice wehrmachtu v Slovenskej národnej banke.
- III. Vecné výkony slovenskej vlády v zmysle bodu I/b tejto dohody sú najmä:
 1. Tovary na uspokojenie potrieb vojenských oddielov, najmä na zásobovanie mužov a koní (pozri bod IV),
 2. uskutočnenie stavebných prác (pozri bod V),
 3. nehnuteľnosti a prístrešia, poskytnutie pôdy pre účely vojenských oddielov, najmä aj pre opevnenia a vojenské zariadenia, ubytovanie (pozri bod VI a VII),
 4. dopravné a zpravodajské zariadenia (pozri bod VIII).

¹ Číslo rádiogramu doplnené podľa záznamu v českom znení. (VHA Praha. Západ I, HV Londýn, 9/3/1.)

- IV. Slovenská vláda bude dávať k dispozícii nemeckému wehrmachtu zásadne také tovary pre potreby vojenských oddielov (zásobovanie mužov a koní, kožené a textilné tovary, ubytovacie náradie a spotrebné predmety, pohonné látky, kone a dopravné prostriedky, sanitné a veterinárne náradie, zbrane a strelivo a i.), ktoré bolo treba dosiaľ zaobstarávať pre potreby vojenských jednotiek slovenskej brannej moci zo Slovenska.
- Navyše sa budú realizovať v záujme spoločného vedenia vojny ďalšie výkony, keď a pokiaľ to bude dovoľovať zásobovacia situácia a dohodnuté vývozné kontingenty. Spôsob a rozsah dodávok sa bude priebežne zladovať medzi príslušnými slovenskými a nemeckými úradovňami (najmä slovenským Najvyšším zásobovacím úradom). Pritom bude žiadúce prizerať na udržiavanie hospodárskej sily a civilného zásobovania krajiny, ako aj na potreby slovenskej brannej moci. Čo z tohto hľadiska nebude môcť zvládnuť Slovensko, bude prisunuté z nemeckej strany.
- V. Slovenská vláda dáva prostredníctvom svojho ministerstva národnej obrany nemeckému wehrmachtu bezplatne k dispozícii potrebný stavebný materiál pre vojenské účely podľa výnosu krajiny. Čerpanie z dovozných kontingentov treba zásadne obmedziť na súrne výnimočné prípady. Slovenská vláda sa stará o to, aby boli k dispozícii potrebné pracovné sily. Pritom bude nemecký wehrmacht tie pracovné sily, ktoré zaradí, sám odmeňovať podľa platných taríf z krajinských platidiel, ktoré mu treba dávať k dispozícii podľa bodu I/a tejto dohody. Slovenská vláda bude slovenské vojenské jednotky, nasadené do pracovnej služby, zaraďovať bezplatne.
- VI. Slovenská vláda dáva nemeckému wehrmachtu na jeho požiadanie u slovenského ministerstva národnej obrany bezplatne k dispozícii všetky vojenské objekty, kasárne, cvičišťia, tábory, služobné budovy, opravovne, výrobné, prípravovne streliva atď. spolu s príslušnými zariadeniami, včítane ubytovacieho zariadenia a spotrebných prostriedkov. To isté sa vzťahuje na vojenské lazarety a veterinárne zariadenia. Slovenské ministerstvo národnej obrany preberá aj náklady na ubytovanie.
- VII. Pôda v štátnom a súkromnom vlastníctve, potrebná pre pozičné a opevňovacie stavby, ako aj pre letiská a iné potreby nemeckého wehrmachtu, dáva sa bezplatne k dispozícii. Odškodné vybavuje slovenská vláda.
- VIII. Nemecký wehrmacht je po požiadaní oprávnený podľa miery vojenských potrieb používať všetky vojenské a poštové telefonické a telegrafické spoje, včítane závodných zariadení, ako aj všetky verejné dopravné prostriedky a zariadenia, najmä železnice, cesty, vodné cesty, letiská, prístavy a prekladiská. Slovenské Ministerstvo národnej obrany hradí tým spôsobené náklady a preberá vyúčtovanie s príslušnými miestami.
- IX. Nemecký wehrmacht disponuje krajinskými platidlami, tovarmi a inými výkonmi, ktoré jej má dávať slovenská vláda podľa tejto dohody k dispozícii, podľa potrieb vedenia vojny. Aby sa šetrilo slovenské hospodárstvo, bude sa nárokovat len to, čo je pre nemecký wehrmacht, nasadený na Slovensku, vojensky nutné. Dodávky pre nemecké vojenské oddiely na Slovensku sú obmedzené podľa ustanovení bodov IV, X a XI tejto dohody. Dodávky pre nemecké vojenské oddiely mimo Slovenska treba uskutočňovať podľa platných predpisov o obchodných vzťahoch (tovarovom a platobnom styku) oboch štátov.
- Všetky úlavy a zľavy, poskytované podľa slovenských zákonov, výnosov a dohôrov slovenskej brannej moci, uplatňujú sa v prospech nemeckého wehrmachtu. Slovenská vláda sa postará o to, aby výkon tých zariadení slovenskej brannej moci, ktoré sú potrebné pre riadnu správu, pre dozor nad nehnuteľnosťami bývalej slovenskej brannej moci a ich udržiavanie, ako aj pre zaobstarávanie a riadne poskytovanie vecných výkonov dohovorených v tejto dohode, ostal personálne a materiálne zabezpečený.

- X. Nemecký wehrmacht, v prípade, že slovenské orgány mu nebudú poskytovať vecné výkony dohovorené v tejto dohode, bude si uspokojovať príslušnú potrebu bezprostredne sám z krajiny a pritom bude vystavovať poukážky, ktoré je povinná preplatiť slovenská vláda, alebo ich zaplatí z krajiných platidiel dávajúcich mu k dispozícii podľa bodu I/a tejto dohody. No aj také čerpanie treba vopred zladíť so slovenskými úradovňami podľa bodu IV tejto dohody s hospodárskymi možnosťami krajiny a treba ho pripočítat k dohodnutým vecným výkonom.
- XI. Na poukážky sa majú výkony vymáhať len v prípade krajnej núdze a len v bojovej oblasti. Aj tieto výkony treba pripočítat k vecným výkonom dohodnutým so slovenskou vládou. Statky zhabané nemeckým wehrmachtom pripočíta slovenská vláda k vecným výkonom, ktoré je povinná plniť podľa ustanovení tejto dohody, alebo ich venuje wehrmachtu. Príslušné miesta nemeckého wehrmachtu budú priebežne informovať slovenské úradovne (slovenský Najvyšší zásobovací úrad) o takom vymáhaní a konfiškáciách, ako aj zabezpečovacích opatreniach, aby Najvyšší zásobovací úrad bol schopný riadne vykonávať prináležiace mu obhospodarovanie.
- XII. Ak sa ukáže z hľadiska vedenia vojny potrebné urobiť opatrenia, ktoré zasiahnu do hospodárskeho života Slovenska (napr. dosadenie komisárskych správ), vydajú slovenské úrady z podnetu príslušných miest nemeckého wehrmachtu žiadúce príkazy.
- XIII. Pokiaľ ide o vyúčtovanie platidiel, ktoré dá k dispozícii slovenská vláda podľa bodu I/a tejto dohody, a pokiaľ ide o peňažitú hodnotu vecných výkonov podľa bodu III/1 tejto dohody, počíta sa s úpravou po skončení vojny.
- XIV. Táto dohoda platí pre celé štátne územie Slovenska. Všetky dohovory, ktoré sú v rozpore s touto dohodou, sa týmto rušia.
Dohoda vstupuje v platnosť spätne od 1. septembra 1944. Všetky platby, vykonané po tomto termíne ešte na dočasný účet, musí plniť Slovensko. O skončení platnosti tejto dohody rozhodnú zmluvné strany v danom čase so zreteľom na vojnovú situáciu.
Vyhotovené v dvoch origináloch v Bratislave 9. októbra 1944.¹

Za Veľkonemeckú ríšu:
Ludin v. r.
Dr. Karl Schultze-Schlutius v. r.

Za Slovenskú republiku:
Dr. Štefan Tiso v. r.
Dr. Štefan Polyak v. r.

ŠSÚA Bratislava. Nár. súd Bratislava 1946, kart. 68/241—244 (Ludin—Höfle). Odpis. Strojopis. (Z nemčiny preložil JŠ.)

¹ V ten istý deň, keď bola podpísaná dohoda, poslal zástupca nemeckej strany, predseda vládneho výboru dr. Schultze-Schlutius ministrovi Š. Polyakovi päť listov, ktoré sa týkali jednotlivých bodov dohody, ich realizácie atď. Táto korešpondencia je uložená na tom istom mieste ako odpis dohody, ktorú publikujeme.